

ENGLANNINBULLDOGGIEN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 22.02.2004
 Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 21.04.2005
 SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 16.05.2005
 Hyväksymisessä esitetyt lisätoiveet otettu huomioon kaikilta osin.

Sisällys:

1. Yhteenveto	2
2. Rodun tausta	2
3. Järjestöorganisaatio ja sen historia	3
4. Nykytilanne	3
4.1 Populaation koko ja rakenne	3
4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet	8
4.2.1 Terveys	8
4.2.2 PEVISA - ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	8
4.2.3 Muut rodulla Suomessa todetut merkittävät sairaudet	8
4.2.4 Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista	11
4.3 Ulkomuoto	11
5. Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta	12
6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat	14
6.1 Visio	14
6.2 Suomen Englanninbulldoggiyhdistyksen tavoitteet	14
6.3 Suomen Englanninbulldoggiyhdistyksen strategia	15
6.4 Uhat ja mahdollisuudet	16
6.5 Varautuminen ongelmiin	17
6.6 Toimintasuunnitelma jalostuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi	18
6.6.1 Jalostustoimikunnan kokoonpano	18
6.6.2 Jalostustoimikunnan tehtävät	18
6.6.3 Määräys piilokiveksisyyden vastustamiseksi	19
6.6.4 Jalostuskoiralle asetettavat vaatimukset	19
6.6.5 Asiat joihin kiinnitetään huomiota	19
6.6.6 Näyttelysuositukset	20
6.6.7 Koiran kauppa ja kasvattajan vastuu	20
7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta	21
8. Lähteet	21
9. Liitteet	21

1. YHTEENVETO

Englanninbulldoggi on molossityyppinen koira. Rodulla on oma, sille hyvin tunnusomainen ulkomuotonsa, jossa monet äärimmäiset piirteet ovat korostuneet. Bulldoggin erikoinen ulkomuoto on perua rodun alkuperäisestä käyttötarkoituksesta ja sen aiheuttamista vaatimuksista. Bulldoggilla on runsas alapurenta, suuri kita ja poimuinen pää. Etuosa on matala ja massiivinen ja lavat leveät. Takaosa on korkea. Kaikki nämä ulkonäköominaisuudet ovat olleet hyödyllisiä piirteitä rodun toimissa härkien ärsyttäjänä ja ne ovat yleistyneet rodussa. Nykybulldoggi ei enää taistele, sillä tällaiset tilaisuudet kiellettiin rodun kotimaassa jo vuonna 1835. Nykyään bulldoggi on seurakoira.

Bulldoggi sopeutettiin taistelukoira seurakoiraksi 1800 - luvun puolivälin vaiheilla muutaman koiraharrastajan toimesta. Heillä oli selvä näkemys rodun soveltuvuudesta ihmisen seuralaiseksi, ja niinpä taistelukoiran hyökkävyys onnistuttiin korvaamaan lempeydellä ihmistä kohtaan. Rodun ensimmäinen rotumääritelmä kirjattiin vuonna 1876, ja sen jälkeen siihen on tehty vain vähäisiä muutoksia. Sopivuus seurakoiraksi on säilynyt läpi 1900 – luvun. Viime vuosisadan lopulla eräät bulldoggin ulkoisista piirteistä, kuten liian voimakas poimutus, liian matala ja leveä rakenne ja liian lyhyt kaula alkoivat kuitenkin ylikorostua.

Englannin Kennelklubin alkuperäistä rotumääritelmää tarkistettiin vuonna 2003 siten, että epäterveet piirteet pyritään karsimaan rodusta pois. Myös FCI tarkisti englanninbulldoggin rotumääritelmää vuonna 2004 määritellen sisäänpääntäkövaneen hännän ja hengitysongelmat rodun hylkääviksi virheiksi. Liian voimakkaat kuonopoimut ovat virhe, samoin epäterveet liikkeet. Bulldoggin kaulan pituuden määritelmää tarkistettiin myös niin, ettei kaula saa olla liian lyhyt. Koira ei saa liikkua epäterveesti.

Bulldoggin suurin ongelma on se, että tällä hetkellä vain noin viidesosa pennuista syntyy normaalisti. Osasyynä on joidenkin narttujen taipumus primääriseen supistusheikkouteen, mutta yleisin syy keisarinleikkauksille on pennun juuttuminen synnytyskanavaan tai muusta syystä johtuva synnytyksen keskeytyminen.

Englanninbulldoggin jalostuksen tavoitteena tulee olla ylikorostuneiden piirteiden välttäminen ja mahdollisimman terveen bulldoggikannan jalostaminen rotutyypillisyyttä hävittämättä. Bulldoggin jalostamiseksi seurakoiraksi on aikoinaan tehty paljon työtä. Jalostustyössä tulee säilyttää bulldoggin terve seurakoiran luonne.

Suomen Englanninbulldoggijhdistys on kirjannut tähän tavoiteohjelmaan tietoa rodusta ja sen jalostustyössä huomioon otettavista asioista. Yhdistys ja sen jalostustoimikunta edellyttävät, että yhdistyksen jäsenenä olevat kasvattajat sitoutuvat tämän ohjelman tavoitteisiin, joita yhdistys edistää tuottamalla kasvattajille säännöllisesti tietoa rodun kannasta ja terveysongelmista. Jalostustoimikunta tuottaa tietoa jalostustyön tueksi ja neuvoo yhdessä jalostusneuvojien kanssa kasvattajia näiden työssään.

2. RODUN TAUSTA

Englanninbulldoggi on vanha vakiintunut rotu, jonka alkuperä ei ole tarkoin tiedossa. Se on peräisin Englannista, ja yleisesti uskotaan, että sen sukujuuret juontavat vanhoihin muinaiskreikkalaisiin molosseihin, joita foinikialaiset kauppiat toivat Brittein saarille kuudennella vuosisadalla ennen ajanlaskumme alkua. Ne olivat suuria ja raivokkaita koiria, jota käytettiin mm. sotakoirina ja taistelemaan näytöksissä muita eläimiä vastaan. Uskotaan, että nykyinen englanninbulldoggi on periytynyt ns. alauntista, jota teurastajat käyttivät vahtimaan teuraseläimiä ja ärsyttämään niitä ennen lahtausta, sillä yleisesti uskottiin, että eläimen liha tuli näin maukkaammaksi. Roomalainen Claudius kirjoitti noin vuonna 400 "brittiläisistä koirista, jotka vetävät härän turvan maahan" ja piti niiden rohkeutta ja hyökkäyshalua erityisen suurena.

Vuoden 1209 tienoilla ja sen jälkeen bulldogginkaltaisten koirien tiedetään osallistuneen häränjahtiin Stamfordissa. Todennäköisesti jo paljon aikaisemmin koiria käytettiin erilaisissa eläinten välisissä taisteluissa, joissa vastustajana saattoi olla mm. härkä, karhu, leijona tai metsäsika. Tutburyn härkätaistelussa härällä oli kaulapanta, josta se oli kytketty vahvaan köyteen. Koirat yrittivät tarttua härän turpaan ja siitä kiinni pitäen väsyttivät härän niin, että se lopulta hävinneenä kaatui maahan. 1500-luvulta

lähtien esiintyvät sanat "Bond Dogge" ja "Bull Dogge" erilaisissa yhteyksissä. Eläintaistelut, jotka olivat suosittuja vedonlyöntikohteita, jatkuivat aina vuoteen 1835, jolloin ne kiellettiin lailla. Tämän jälkeen bulldoggi jäi työttömäksi ja oli vähällä kuolla sukupuuttoon. Joukko koiraharrastajia alkoi määrätietoisesti tehdä siitä yhteiskuntakelpoista karsimalla pois sen hyökkäyshalun ja korvaamalla sen lempeydellä ihmistä kohtaan.

The Bulldog Club Inc. perustettiin Englannissa vuonna 1875 ja 1876 tehtiin englanninbulldoggin ensimmäinen rotumääritelmä. Sen jälkeen siihen on tehty vain pieniä muutoksia. 1900-luvulla englanninbulldoggin erityispiirteet ovat korostuneet ja sen massiivisuus on lisääntynyt. Tällä hetkellä sen käyttäytyminen on kaukana alkuperäisestä taistelukoiraista. Nykybulldoggi on seurakoira.

Englanninbulldoggin rotumääritelmässä viitataan moneen piirteeseen, jotka olivat eduksi härkätaistelussa. Koiran oli oltava matala, jotta se pystyi hyökkäämään härän sarvien alta. Sillä piti olla suuri ja lähes 90 astetta avautuva kita, jolla se sai otteen myös poskihampaillaan. Suuri suu tarvitsi suuren pään, jossa oli vahva lihaksisto. Massiivinen ja etujaloistaan voimakas koira väsytti härän nopeammin kuin kevyt koira. Sierainten täytyi olla suuret ja sijaita niin, että koira saattoi hengittää esteettä myös silloin, kun se oli härässä kiinni. Härän turvasta valuva veri ohjautui kuono- ja poskipoimujen avulla maahan, eikä häirinnyt hengitystä eikä silmiä, joiden oli edullista sijaita kaukana toisistaan. Etujalkoja korkeammat takajalat antoivat ulottuvuutta silloin, kun koira hyppäsi alaspäin kohti härän kaulaa. Lyhytniskainen ja rungoltaan lyhyt ja tiivis koira selviytyi paremmin hengissä, jos härkä onnistui lennättämään sen sarvillaan ilmaan.

Seurakoiralle ei ole varsinaista hyötyä kaikista näistä piirteistä. Näin ollen niistä ylikorostuneista erityispiirteistä, jotka vaikuttavat bulldoggin terveyteen haitallisesti voidaan hyvin tinkiä.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Englanninbulldoggiyhdistys ry - Finska Bulldogsföreningen rf on toiminut vuodesta 1971. Yhdistyksen jäsenmäärä oli 1980-luvun puoliväliin asti noin 50 henkilöä, mutta on sen jälkeen kasvanut. Viime vuosina maksavien jäsenten määrä on ollut noin 200, ja yhdistykseen kuuluvat useimmat suomalaiset englanninbulldoggikasvattajat.

Vuodesta 1994 lähtien yhdistyksessä on toiminut yleiskokouksen valitsema jalostustoimikunta, joka käsittelee jalostustiedustelut. Toimikunta on perustanut bulldoggien tietokannan, johon on kirjattu koirien sukulaisuussuhteiden lisäksi sairaus- ja näyttelytietoja. Tietokantaa käytetään sisäsiitosasteiden laskemiseen, sairaustietojen ja näyttelymenestyksen toteamiseen jalostustiedustelujen yhteydessä. Tietokanta sisältää tiedot noin 1 800 suomalaisesta bulldoggista ja lähes 900 ulkomaisesta esivanhemmasta. Sairaustietoja on kertynyt yli 500 ja näyttelytuloksia on kirjattu yli 10 vuoden aikajaksolta yli 5 000.

Yhdistys julkaisee "RuttunaamaUutiset" - nimistä jäsenlehteä, jossa julkaistaan mm. näyttelytulokset ja – arvostelut sekä rodun sairaustietoja, ja vuosittain käytettyjen urosten luettelo. Yli 10 viime vuoden aikana on järjestetty vuosittain englanninbulldoggien erikoisnäyttely, johon arvostelutuomarit on yleensä kutsuttu rodun kotimaasta. Vuodesta 1995 lähtien on ylläpidetty yhdistyksen kotisivuja internetissä.

Yhdistys kuuluu rotua harrastavana yhdistyksenä Suomen Seurakoirayhdistys ry:hyn ja Helsingin Seudun Kennelpiiriin.

4. NYKYTILANNE

4.1 Populaation koko ja rakenne

Ensimmäiset englanninbulldoggit tulivat Suomeen jo 1800-luvulla. Niitä oli mukana Finska Kennelklubbenin järjestämässä ensimmäisessä koiranäyttelyssä vuonna 1891. Seuraavina vuosikymmeninä maassa oli useita kenneleitä, jotka kasvattivat bulldoggeja, ja niiden määrä kasvoi tasaisesti. Tilanne muuttui täysin II maailmansodan aikaan, sillä kaikki vanhat linjat näyttävät silloin sammuneen.

Kasvatustoiminta alkoi uudelleen heti sodan jälkeen. Muutaman kennelin voimin jatkettiin aina 1980-luvun puoliväliin, jolloin rodun suosio alkoi voimakkaasti kasvaa. Nykyisin englanninbulldoggeja kasvattaa noin

20 kasvattajaa ja pentuja rekisteröidään toistasataa vuodessa. Rodun kanta Suomessa on noin 700-800 koira.

Taulukossa 1 on esitetty englanninbulldoggien pentueisiin ja rekisteröinteihin liittyviä tietoja vuosilta 1984 – 2004. Keskimäärin pentueita on vuosittain ollut noin 15 kappaletta, joista pentuja on tullut noin 60 kappaletta keskimääräisen pentuekoon ollessa 4.0 pentua. Yhdistelmiin osallistuneiden narttujen ja urosten lukumääristä laskettu laskennallinen efektiivinen populaation koko on ollut alle 30 yksilöä. Yhdistelmien keskimääräinen kuudella sukupolvella laskettu sisäsiitosprosentti (F %) on ollut 3.21 %. Suurin esiintynyt sisäsiitosprosentti esitetyllä aikavälillä oli 21.83 %. Näin korkeat prosentit ovat peräisin yhdistelmistä, joita jalostustoimikunta ei ole suositellut.

1990-luvun alkupuolella esiintyy rekisteröinneissä voimakas huippu. Tällöin on samaa urosta käytetty jopa neljälle nartulle vuosittain. Tämä suhde on laskenut järkevämmälle tasolle myöhemminä vuosina. Vuosittain on käytetty keskimäärin 9 urosta ja 15 narttua.

Viimeisen kymmenen vuoden (1994-2004) aikana eniten jalostukseen on käytetty uroksia Oskar (yhteensä 88 pentua 16 pentueesta), Lay Backs Tutbury Toreador (yhteensä 39 pentua 10 pentueesta), Fallexen Experiment (yhteensä 35 pentua 6 pentueesta) ja Omajlav Powers That Be (yhteensä 25 pentua 4 pentueesta). Nämä eivät ole läheistä sukua toisilleen.

Bulldoggeja on tuotu ulkomailta keskimäärin noin 6 kappaletta vuodessa. Tuonnit keskittyvät kahteen huippuun, joista ensimmäinen esiintyi 1990-luvun alussa ja toinen vuosituhannen taitteessa. Jälkimmäinen huippu koostuu lähinnä Venäjältä, Virosta, Latviasta ja Valkovenäjältä tuoduista koirista. Myös mm. Englannista, Hollannista, Belgiasta, Ruotsista, Tanskasta ja Yhdysvalloista on tuotu muutamia yksittäisiä koiria. Bulldoggien tuonnit ulkomailta ovat yhä lisääntymässä.

Englanninbulldoggikanta ulkomailla on vielä suhteellisen monimuotoinen, vaikka eri maissa saattaakin esiintyä paljon samojen urosten käyttöä. Esimerkiksi englantilaiset ja amerikkalaiset rotulinjat eivät ole viime vuosikymmeninä sekoittuneet kovin paljon. Tilanne voi kuitenkin muuttua mm. Pakastesperman käytön yleistyessä ja koiraharrastuksen yleistyessä uusissa koiraharrastusmaissa, kuten Itä-Euroopassa. Englanninbulldoggien sukulinjojen selvittämiseen ja tutkimiseen on olemassa internet-tietokantoja, jotka helpottavat kasvattajien työtä myös Suomessa.

Taulukko 1: Englanninbulldoggien pentue- ja rekisteröintitietoja vuosilta 1984 - 2004.

Vuosi	Kasv. lkm	Pen- tueet lkm	Rek. lkm	Pent. koko Ka	Isät (Nu) lkm	Emät (Nn) lkm	Efekt. pop. koko	F % Ka	F % Maks	Tuon- nit lkm
1984	1	2	8	4.0	2	2	4.0	0.00	0.00	0
1985	5	7	24	3.4	3	6	8.0	6.99	12.50	0
1986	5	8	41	5.1	5	7	11.7	5.88	14.06	0
1987	8	10	39	3.9	6	10	15.0	3.27	14.06	2
1988	8	8	38	4.8	7	8	14.9	6.49	21.19	1
1989	9	13	58	4.5	9	12	20.6	1.90	7.03	10
1990	11	17	76	4.5	4	16	12.8	3.18	12.16	8
1991	17	23	78	3.4	11	22	29.3	4.46	15.63	8
1992	18	25	114	4.6	12	25	32.4	3.57	17.09	3
1993	15	23	90	3.9	12	23	31.5	6.21	21.14	5
1994	23	27	104	3.9	14	27	36.9	2.85	17.29	3
1995	16	17	74	4.4	13	17	29.5	2.81	20.17	5
1996	15	18	58	3.2	12	17	28.1	4.01	21.83	2
1997	16	18	64	3.6	10	18	25.7	1.30	5.96	0
1998	5	6	18	3.0	6	6	12.0	10.65	21.29	3
1999	17	19	59	3.1	15	19	33.5	2.86	13.38	3
2000	9	10	35	3.5	9	10	18.9	0.92	2.73	23
2001	11	13	65	5.0	9	13	21.3	1.62	7.45	12
2002	21	35	157	4.5	20	31	44.4	0.33	3.13	15
2003	18	24	104	4.3	17	24	39.8	2.04	7.81	18
2004	32	25	143	4,5	21	32	50,7	0.51	3,61	16
2005	24	18	124	5,2	18	24	41.1			24
Yht / Ka	303	360	1545	4.3			26.3	2.44	21.83	174
Per vuosi	14.4	17.1	70.9		11.1	17.5				8.3

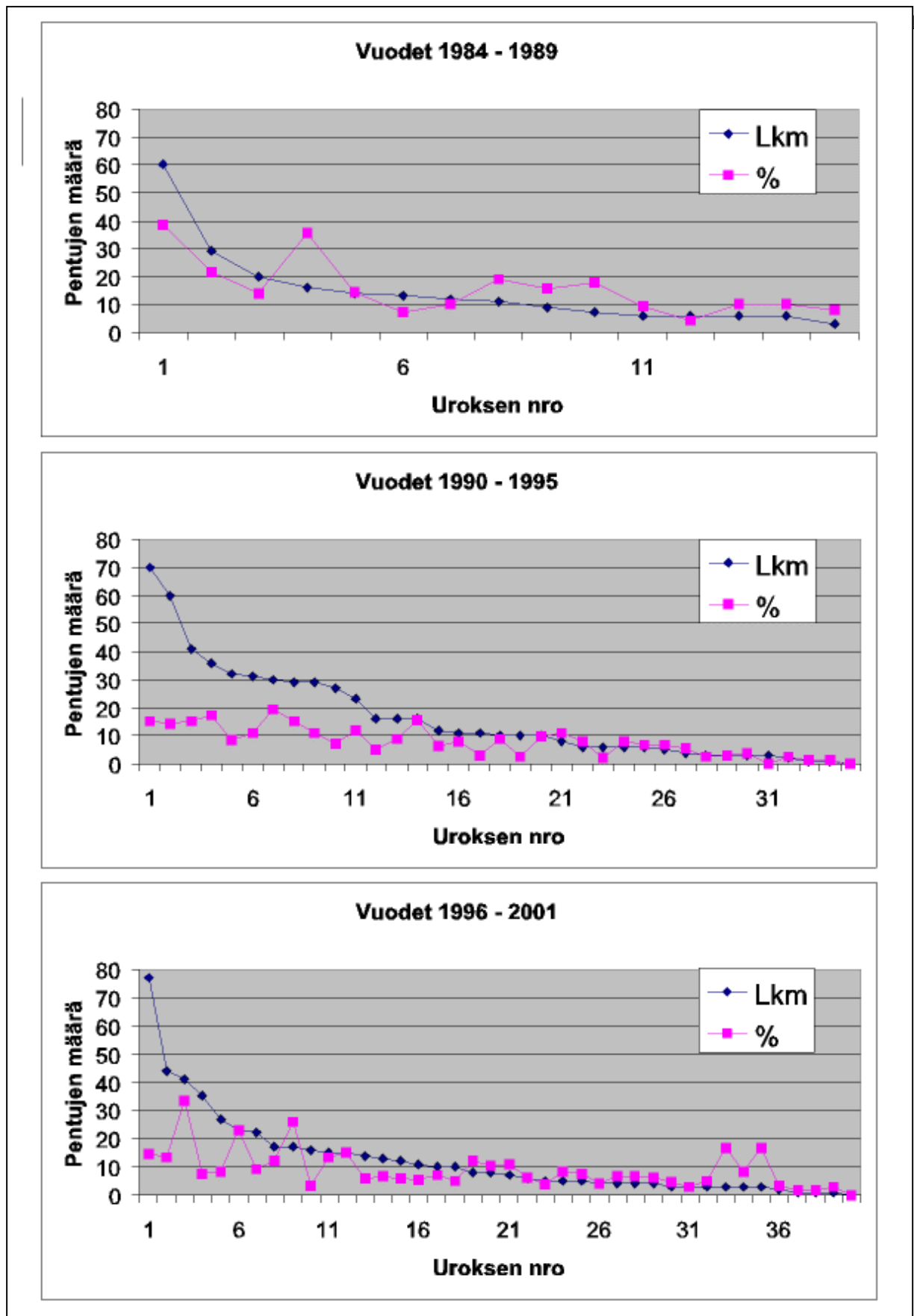
Rek. = rekisteröidyt pennut

Nu = yhdistelmiin käytettyjen urosten määrä, Nn= narttujen määrä

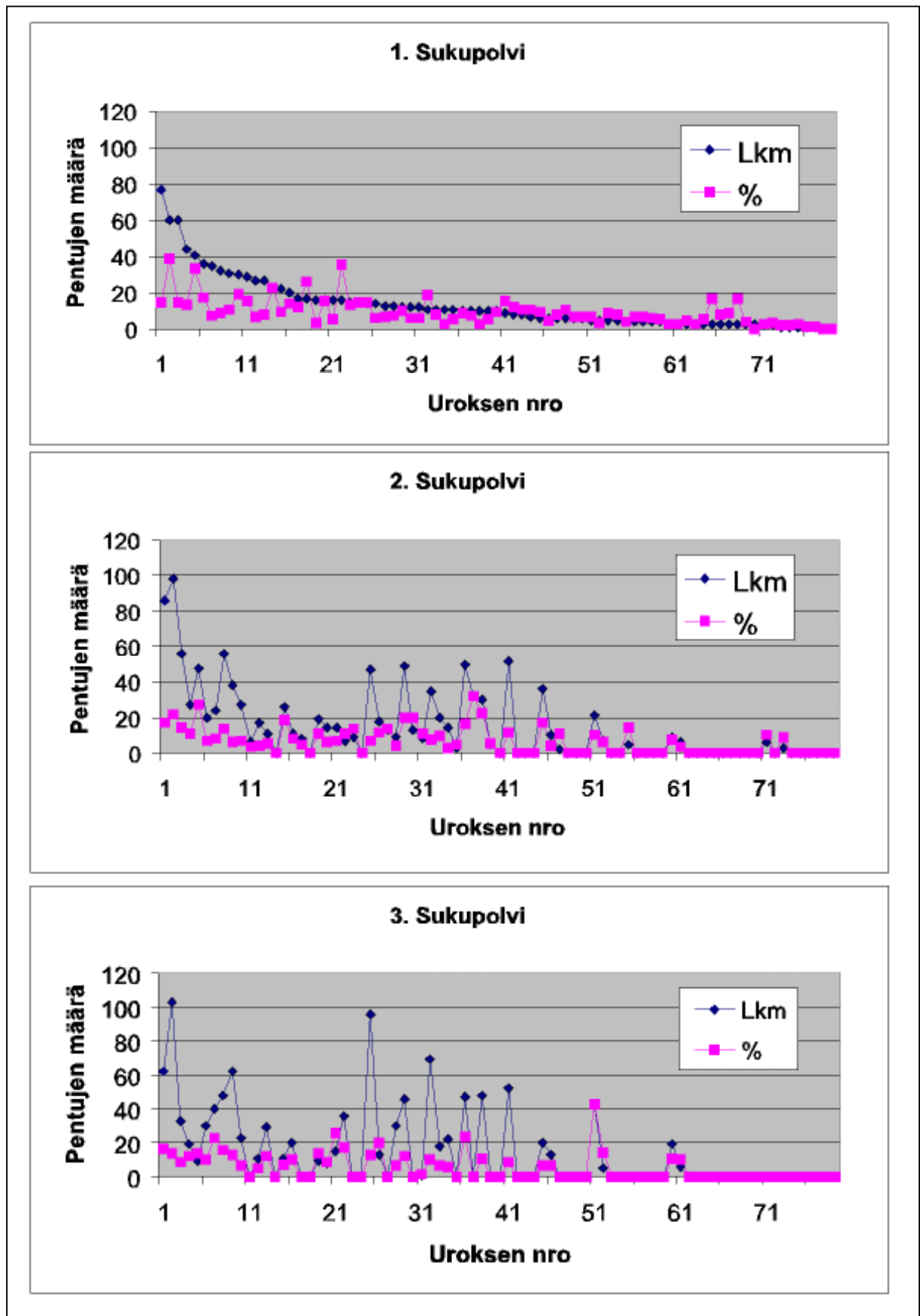
Pop. koko = $4 \cdot Nu \cdot Nn / (Nu + Nn)$ = laskennallinen populaation efektiivinen koko

F % = kuuden sukupolven perusteella laskettu sisäsiitosprosentti

Ka = keskiarvo, Maks = suurin arvo

Kuvasarja 1. Urosten pentumäärät vuosina 1984 – 2001 esitettynä kolmessa jaksossa. Urokset on lajiteltu pentujen määrän mukaan alenevaan järjestykseen. Prosentti (%) tarkoittaa uroksen pentujen prosentuaalista osuutta uroksen ensimmäisen ja viimeisen pentueen välisenä aikana kaiken kaikkiaan syntyneistä pennuista. Urosten numerointi eri osakuviissa ei ole identtinen.

Kuvasarja 2. Urosten ensimmäisen, toisen ja kolmannen sukupolven pentujen määrät ajalla 1984 – 2001. Urosten numeroinnit kuvissa ovat identtiset. 2. ja 3. sukupolven pennut keskittyvät noin 15 urokselle, eli efektiivinen populaatiokoko on pieni. Käytetyistä uroksista useimmat ovat tuonteja.

Kuvasarjassa 1 on esitetty pentujen määrien jakautuminen eri uroksille kolmella eri vuosijaksolla. Kaikkina jaksoina on ollut 1 – 2 urosta, joille on kertynyt hyvin suuri pentumäärä (> 50). Vuosina 1984 – 1989 eniten pentuja saaneen uroksen prosentuaalinenkin osuus on ollut hyvin huomattava (> 30 %). Myöhempinä vuosijaksoina prosentuaaliset osuudet ovat jääneet pienemmiksi suuremmasta kokonaispentumäärästä johtuen. Urosten numerointi eri osakuvissa ei ole identtinen.

Kuvasarjassa 2 on esitetty vuosina 1984 – 2001 pentuja saaneiden urosten perimäännokset ensimmäisen, toisen ja kolmannen sukupolven pentujen määrien avulla ilmaistuna. Urosten numerointi on kaikissa kolmessa osakuvassa identtinen. Ylin osakuva esittää Kuvasarjan 1 osakuvien summaa. Toisen ja kolmannen sukupolven jälkeläisten määrät ovat huomattavia myös joidenkin muiden (numerot 20 – 50) kuin ensimmäisessä sukupolvessa eniten pentuja saaneiden urosten osalta. Tämä piikittyminen kuvaa jälkeläisten keskittymistä muutamille uroksille. Nämä urokset ovat ilmeisesti vielä aktiivisessa vaiheessa ja saatuaan mahdollisesti lisää jälkeläisiä tulevat siirtymään ylimmässä kuvassa kohti vasenta reunaa. Populaation efektiivinen koko on joka tapauksessa pieni.

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

Englanninbulldoggin on oltava luonteeltaan peloton, itsevarma ja tasapainoinen. Siinä ei saa esiintyä arkuutta eikä vihaisuutta ihmistä kohtaan. Bulldoggi on seurakoira.

Jotkut yksittäiset bulldoggit ovat myös osallistuneet luonnetesteihin. Suomen Englanninbulldoggiyhdistys järjesti elokuussa 2003 ensimmäistä kertaa luonnetestin englanninbulldoggeille. Testissä oli mukana kolme bulldoggiurosta ja neljä narttua. Vertailukohteina testissä oli mukana myös mustaterrieri, collie ja napolinmastiffi. Testattavat bulldoggit yhtä lukuunottamatta pääsivät läpi testistä. Korkeimman pistemäärän testissä saavuttanut bulldoggi sai 181 pistettä, ja minimipistemäärän saanut bulldoggi sai 23 pistettä. Bulldoggien tulokset testissä vaihtelivat paljon niin kokonaispistemäärän kuin testattavien ominaisuuksien suhteen. Suuria yllätyksiä ei testi testattavien koirien omistajien mielestä omista koirista tuonut esiin, vaan se pikemminkin vahvisti kunkin käsitystä koiransa luonteesta.

Testaajat löysivät bulldoggeista edelleenkin taisteluhaluja, koirat olivat terveen teräviä, mutta hermorakenteessa oli parantamisen varaa. Kaikki testatut koirat ovat olleet avoimia ja luoksepäästäviä ja narttujen ja urosten erot ovat olleet testeissä pieniä.

Luonnetesti järjestettiin myös vuonna 2004, jolloin siihen osallistui kolme bulldoggia. Suomen Englanninbulldoggiyhdistys aikoo järjestää testejä myös jatkossa. Kun testien pohjalta saadaan tarpeeksi tietoa nykyisen bulldoggikantamme luonteesta, voidaan testituloksia kirjata bulldoggitietokantaan jalostuksen tueksi käytettäväksi.

4.2.1 Terveys

4.2.2 PEVISA - ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Englanninbulldoggi ei ole ollut mukana PEVISA – ohjelmassa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö rodun terveysongelmien kehitystä olisi syytä seurata tarkkaan ja pyrkiä karsimaan pois jalostuksesta yksilöt, joilla on vakavia terveysongelmia. Tietoa terveysongelmista kerätään Suomen Englanninbulldoggiyhdistyksen jalostustoimikunnan ylläpitämään bulldoggitietokantaan.

4.2.3 Muut rodulla Suomessa todetut merkittävät sairaudet

Tiedot sairauksista on saatu jalostustoimikunnan kautta koirien kasvattajilta tai omistajilta ja ne on esitetty kolmena eri vuosijaksona. Sarakkeen numerot tarkoittavat sairauksien ja vikojen esiintymisten lukumääriä vuosijakson aikana syntyneillä koirilla.

Taulukko 2: Bulldoggien yleisimmät sairaudet ja viat vuosina 1984 - 2004.

Sairaus / vika	Jakso 84 - 89	Jakso 90 - 95	Jakso 96 - 02	Jakso 84 - 04
Kirsikkasilmä	21	40	12	73
Tiukka häntä	11	16	15	42
Furunkuloosi	12	15	4	31
Sikaripunkki	10	16	4	30
Nivelviat	8	14	6	28
Ylimääräiset ripset	5	16	3	24
Kivesvika	4	16	1	21
Korvatulehdukset	3	11	5	19
Allergiset ihoreaktiot	8	5	4	17
Ihotulehdukset	4	10	3	17
Luomenkiertymät	5	5	5	15
(Syöpä)kasvaimet	4	5	4	13
Ruoka- ja henkitorven ahtautumat	1	10	0	11
Kitalaen viat (liian pitkä ja pehmeä kitalaki, kitalakihalkio)	4	6	1	11
Lisääntymiselinten sairaudet	4	5	2	11
Epilepsia, lääkitty	3	7	0	10
Tukirangan ongelmat	0	6	0	6
Karvatupintulehdukset	4	2	0	6
Kohtutulehdukset	2	2	2	6
Surkastuneet nikamat	3	1	1	5
Kuiva silmä	3	2	0	5
Virtsatie tulehdus	0	4	1	5
Sarveiskalvon tulehdukset	1	1	2	4
...				

Lähde: Jalostustoimikunnan keräämät tiedot ja vuoden 2003 terveystieto. Yhdistyksen ylläpitämässä bulldoggitietokannassa on terveystietoa noin 500 koirasta. Vuoden 2003 terveystietoon lähetettiin noin 230 kyselyä, joista 101 palautettiin täytettynä.

Kirsikkasilmä (cherry eye) tarkoittaa vilkkuluomen sisäpuolen esiin luiskahdusta, jolloin silmän sisäkulmassa näkyy lihanvärisen alue. Noin kahdessa tapauksesta kolmesta molemmissa silmissä on sama ongelma, ja se voidaan hoitaa operoimalla. 1990-luvun alussa tulos oli yleensä huono, sillä operointi johti lähes poikkeuksetta ns. kuivaan silmään (keratoconjunctivitis sicca) ja jokapäiväiseen lääkitykseen, josta huolimatta silmä sameni usein ja näkö huononi. Nämä tapaukset eivät sisälly taulukon "Kuiva silmä" -kohdan lukuihin. Ylimääräisiä ripsiä luomen sisäpinnalla (distichiasis) ja luomenkiertymiä (entropium, ektropium) esiintyy myös. Ne hoidetaan myös operoimalla. Sekä kirsikkasilmä että luomenkiertymät ja ylimääräiset ripset vaikeuttavat koiran jokapäiväistä elämää, joten ne ovat erittäin epätoivottavia.

Tiukka häntä tarkoittaa sitä, että peräpään hygienia ja/tai ulostaminen vaikeutuu. Äärimmäisissä tapauksissa hoitona on leikkaushoito. Vaiva saattaa vaikeuttaa huomattavasti koiran jokapäiväistä elämää ja vaikeissa tapauksissa se on joka tapauksessa lähes jokapäiväistä hoitoa vaativa. Nartuilla vaiva usein pahenee juoksuajan yhteydessä ja tiukat hännät ovatkin erittäin epätoivottavia. FCI:n uudessa englanninbulldoggin rotumääritelmässä sisäänpäinkasvanut häntä on luokiteltu hylkääväksi virheeksi.

Erlaiset iho-ongelmat ja sairaudet ovat bulldoggeilla aika yleisiä (furunkuloosi, demodex canis, pyoderma). Ne esiintyvät hyvin moninaisina, ja usein vie aikaa ennen kuin oikea hoito löydetään. Myös erityyppiset allergiat ovat yleisiä. Hoitona on usein tarkka dieetti. Pahimmassa tapauksessa iho- ja allergiaongelmat voivat haitata koiran elämää jatkuvasti.

Ruoka- ja henkitorven ahtautumat ovat vakavia ongelmia ja voivat johtaa koiran menehtymiseen. Näitä ongelmia esiintyy useammin uroksilla. Liian pitkä ja pehmeä kitalaki voi aiheuttaa hengitysongelmia. Kaikkiin tämäntyyppisiin ongelmiin tulee suhtautua vakavasti ja koiria, joilla tällaisia ongelmia esiintyy, ei tule käyttää jalostukseen. Hengitysongelmat on FCI:n uudessa englanninbulldoggin rotumääritelmässä luokiteltu hylkääväksi virheeksi.

Liian voimakkaat kuonopoimut voivat aiheuttaa luomenkiertymiä. Runsaat poimut myös tulehtuvat helposti, joten liikapoimuista tulisi välttää. FCI:n uudessa englanninbulldoggin rotumääritelmässä liialliset kuonopoimut on luokiteltu virheeksi.

Synnytysongelmat ovat yleisiä bulldoggeilla. Alla on koottu taulukkoon bulldoggien lisääntymistä koskevia tietoja.

Taulukko 3: Bulldoggin lisääntymistietoja

Lisääntyminen	Normaali	Avustettu (keinosiem./sektio)	Huom
Urosten astuminen	40 / 69 (58 %)	29 / 69 (42 %)	Avustetuista 6 kpl sellaisia, joissa sekä normaali astuminen että keinosiemennys
Narttujen synnytykset	19 / 71 (27 %) 9 / 19 tapauksessa myös normaali astuminen. Pentuekoko 1 - 8 pentua, keskimäärin 4.4 pentua.	52 / 71 (73 %)	Keisarinleikkauksen syy: 11 synnytyksen viivästyminen 7 juuttuminen, suuri pentu 6 ei polttoja (prim. supistusheikk.) 4 irronnut istukka 3 keskeytynyt synnytys 3 kuollut pentu 2 nartun ahtaus 2 vesipääpentu (hydrokefalus) tukkeena 2 nartun huono kunto 1 suuri pentue 1 polttojen loppuminen 1 pöhötynyt pentu tukkeena 28 / 52 tapauksessa ei tietoa

Lähde: Jalostustoimikunnan keräämät tiedot ja vuoden 2003 terveystarkastus.

Normaalisti syntyneissä pentueissa keskimääräinen pentuekoko on ollut 4.4 pentua, mikä on suurempi kuin Taulukossa 1 annettu kaikkien pentueiden keskimääräinen 4.0 pentua.

Kuudessa tapauksessa nartulla ei ollut polttoja, mikä viittaisi primaariseen supistusheikkouteen ja siis narttuun, jota ei pitäisi jatkossa käyttää jalostukseen. Keskeytyneen synnytyksen syy on usein pennun juuttuminen synnytyskanavaan. Harvoissa tapauksissa (2+1) syynä on ollut vesipääpentu tai kokonaan pöhötynyt pentu.

28 tapauksessa 52:sta synnytyksestä ei ole annettu syytä nartulle tehdyille sektioille.

Taulukko 4: Bulldoggien paino- ja ikätietoja

	Todettu keskiarvo	Rotumääritelmän ihannearvo
Paino, urokset	27.7 kg	25.0 kg
Paino, nartut	23,4 kg	22,7 kg
Kuolinikä (lopetetut, vakavasti sairaat ja tapaturmaisesti kuolleet)	6.2 v	
Kuolinikä, muut	10.4 v	

Lähde: Vuoden 2002 terveystarkastus

Sekä urosten että narttujen paino ylittää hieman rodun ihannearvon. Bulldoggit, joissa ei ole todettu vakavia sairauksia, ovat saavuttaneet keskimäärin yli 10 vuoden eliniän.

4.2.4 Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista

Alla on taulukoitu ulkomaisesta kirjallisuudesta löytyneitä bulldoggin sairauksia ja vikoja. Nämä sairaudet esiintyvät myös suomalaisista bulldoggeista kerättyjen sairaustietojen joukossa Taulukossa 2.

Taulukko 5: Kirjallisuudessa esiintyviä bulldoggiin liitettyjä sairauksia ja vikoja.

Sairauden tai vian nimi	Kuvaus	Periytymistapa	Periytyvyys (%)	Esiintyminen bulldoggissa
Distichiasis	Ylimääräisiä silmäripsiä	Ei tarkoin tiedossa, mutta englanninbulldoggin rakenne altistaa ongelmalle	-	Ei kovin usein
Ectropion	Silmäluomen uloskiertymä	Ei tiedossa	-	Ei kovin usein
Entropion	Silmäluomen sisääнкиertymä (tuskallinen)	Ei tiedossa (polygeeninen)	Alhainen ?	Ei kovin usein
Keratitis	Sarveiskalvon tulehdus	Ei sukupuoleen liittyvä resessiivinen	-	4 %
Pulmonic stenosis	Oikean sydänkammion liikakasvu ja sivuääni	Kynnysmäinen (Threshold)	Keskinkertainen ?	Harvinainen
Cleft palate	Suulakihalkio	Ei sukupuoleen liittyvä resessiivinen	-	Yleensä alle 1 %
Cryptorchidism	Kivesten laskeutumattomuus	Kynnysmäinen (Threshold)	12	1 - 9 %
Dystocia	Synnytysongelma	Ei tiedossa (ei riipu koosta tai muodosta), englanninbulldoggin rakenne altistaa ongelmalle	Alhainen	Yleinen
Oedema	Syntyessään turvonneet täynnä nestettä olevat pennut	Ei sukupuoleen liittyvä resessiivinen	-	Harvinainen

Lähde: Malcolm B. Willis, Practical Genetics for Dog Breeders, Chapter 9, H. F. & G. Witherby Ltd 1992, 239 s. Huomiot englanninbulldoggin rakenteen altistamisesta eräille ongelmille on Suomen Englanninbulldoggyhdistyksen lisäämiä.

4.3 Ulkomuoto

Joillain englanninbulldoggeilla esiintyy rotumääritelmään nähden liioiteltuja ulkomuoto-ominaisuuksia. Näitä ovat ylisuuret kuonopoimut ja pää, liian lyhyt kuono-osa sekä ylileveät lavat. Joillain bulldoggeilla on aivan liian lyhyt niska, mikä on usein yhteydessä lapojen muotoon. Suuret poimut silmien alueella aiheuttavat koiralle riskin silmävaurioihin, sillä poimut saattavat koskettaa sarveiskalvon pintaa ja muuttaa silmäluomien normaalia asentoa. Lyhytkalloisuus ja -niskaisuus yhdessä ahtaiden hengitysteiden kanssa aiheuttaa usein hengitysvaikeuksia ja herkkyyttä mm. lämpöhalvaukselle. Leveä rintakehä ja leveät lavat vaikeuttavat pennun kulkua synnytyiskanavassa. FCI:n aiemmassa rotumääritelmässä näitä seikkoja rajoittivat vaatimukset yleiskuvan ja kokonaisuuden säilymisestä sekä

sopusuhtaisuudesta. Kuono-osan pituus on siinä määritelty otsaurteen ja alaleuan kärjen kautta kulkevan kuvitellun suoran avulla (ns. layback - linja). Uudessa rotumääritelmässä liioitellut piirteet on selvästi todettu epätoivottaviksi. Tuomareiden tulisikin tuntea sekä bulldoggin rotumääritelmä että sen tulkintaohjeet ja välttää äärytyyppien suosimista. Suomalaisille bulldoggituomareille järjestettiin rotumääritelmän tulkinnasta tuomarineuvottelu vuonna 1996, jolloin näihin piirteisiin kiinnitettiin huomiota.

Rotumääritelmän mukaan englanninbulldoggi on voimakasrakenteinen, molossityyppinen koira. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että bulldoggin tulisi olla erittäin raskastekoinen, lihava koira. Liian raskas ja lihava koira ei pysty liikkumaan terveesti, sen nivelet eivät kestä jatkuvaa liikarastitusta. Myöskään bulldoggi, jolla on liian lyhyet raajat, liian suorat takakulmaukset tai käyrät eturaajat ei liiku oikein eikä terveesti. Suorat takakulmaukset altistavat bulldoggin mm. ristosidevaurioille. Liikkuakseen oikein ja terveesti bulldoggilla tulee olla riittävän pitkä niska ja rotumääritelmän mukainen karppiselkä. Lapojen tulee olla riittävän vahvat. Englanninbulldoggien jalostuksessa tulee pyrkiä rotumääritelmän mukaiseen, sopusuhtaiseen ja terveeseen rakenteeseen. Rotumääritelmän mukaisesti rakentunut bulldoggi liikkuu yleensä oikein ja terveesti.

5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Taulukko 6: Aiemman tavoiteohjelman toteuttaminen.

Vuosi	Jäsenistön tiedottaminen	Sairaustietojen kerääminen ja niistä tiedottaminen	Korostuneiden erit. piirteiden välttäminen	Annettu koulutus tai palvelu	Jalostustiedustelujen käsittely
1994	Jalostustoimikunnan työskentely, Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo, Näyttelyarvostelut lehdessä	Sairaustietojen taltiointi tietokantaan omistajien ja kasvattajien ilmoitusten perusteella jatkuvasti			28 tiedustelua: 20 hyväksytty, 2 hyv. ehdollisena, 6 annettu urosehdotuksia
1995	Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo, Näyttelyarvostelut lehdessä	Lehtiartikkelit: Uimaripentuongelma Kohtutulehdus, Vesipääpennut, Kitalakihalkio		Yhdistyksen kotisivut	21 tiedustelua: 14 hyväksytty, 3 hyv. ehdoll., 4 ann. urosehd.
1996	Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo Näyttelyarvostelut lehdessä	Lehtiartikkelit: Koiran allergiat, Pehmeä kitalaki	Rotumääritelmän tulkintaohjeet	Tuomarineuvottelu	24 tiedustelua, 12 hyväksytty, 3 hyv. ehdoll., 7 ann. urosehd.
1997	Jalostustoimikunnan työskentely, Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo, Näyttelyarvostelut lehdessä	Lehtiartikkelit: Todetut sairaudet (myös kasvattajapäivillä)		Kasvattajapäivät	14 tiedustelua (27 urosta), 25 hyväksytty, 2 ei puollettu, 3 ann. uroseh.
1998	FCI rotumääritelmä, Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo, Näyttelyarvostelut lehdessä Lehtiartikkeli uudesta rotumääritelmästä	Lehtiartikkelit: Bulldoggin pää, Bulldoggin etuosa, Bulldoggin korvat	Bulldoggin pää, etuosa		18 tiedustelua (28 urosta), 25 hyväksytty, 3 ei puollettu, 4 ann. urosehd.

1999	Kasvattaja- ja jälkeläistilastot 1990 - 1997, Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo Näyttelyarvostelut lehdessä	Lehtiartikkelit: Koiran ruokinta		Kotisivulle yhdistelmän sisäsiitosasteen laskuri sekä rotumääritelmän tulkintaohjeet	15 tiedustelua, 11 hyväksytty, 1 hyv. ehdoll., 1 ei puollettu, 2 ann. urosehd.
2000	Tuomarien arvostelutilasto, Rotumääritelmä, Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo Näyttelyarvostelut lehdessä	Lehtiartikkelit: Sydämen vajaatoiminta, Rokotusreaktiot, Ristisidevauriot	Rotumääritelmän tulkintaohjeet		18 tiedustelua, 14 hyväksytty, 1 hyv. ehdoll., 2 ei puollettu, 5 ann. urosehd.
2001	Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo Näyttelyarvostelut lehdessä, Tietoa Terveys jalostuksessa - tilaisuudesta	Lehtiartikkelit: Pennun kasvatusta, Demodikoosi, Vanha koira		Yhteinen tilaisuus Suomen ranskanbulldoggiyhdistyksen kanssa: A. Liman "Terveys jalostuksessa"	12 tiedustelua, 8 hyväksytty, 5 hyv. ehdoll., 1 ei puollettu, 1 ann. urosehd.
2002	Kasvattaja- ja jälkeläistilastot 1997 - 2001, Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo Näyttelyarvostelut lehdessä	Englanninbulldoggien terveystarkastuksen suunnittelu, Lehtiartikkeli: Koiran allergiat		Keskustelutilaisuus jalostuksen tavoiteohjelmasta jäsenistölle	24 tiedustelua, 20 hyväksytty, 6 hyv. ehdoll., 5 ann. urosehd., 1 ei käsitelty
2003	Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo, Terveystarkastuksen tulokset, Näyttelyarvostelut lehdessä, Uuden jalostuksen tavoiteohjelman valmistelu Lehtiartikkelit: Englanninbulldoggin luonnetesti, Kasvattajan työ	Englanninbulldoggien terveystarkastus	Uuden jalostuksen tavoiteohjelman valmistelu	Englanninbulldoggin luonnetesti, Tuomarikollegio	8 tiedustelua, 6 hyväksytty, 2 hyv. ehdoll., 8 ann. urosehd.
2004	FCI:n uusi englanninbulldoggin rotumääritelmä, Jalostukseen käytettyjen urosten luettelo 1995-2003, Jalostustarkastuksen tulokset, Uuden	Lehtiartikkelit: Tiukka häntä	Esitys uudeksi englanninbulldoggien jalostuksen tavoiteohjelmaksi	Kasvattajapäivät, Jalostustarkastus, Englanninbulldoggin luonnetesti	

jalostuksen tavoiteohjelman valmistelu Lehtiartikkelit: Uuden jalostustoimikunnan linjaukset, Koiran epilepsia, Kasvattajapäivät, Vanheneva koira, Mistä tietoa kasvatustyön tueksi?				
--	--	--	--	--

Rekisteröidyistä pentueista keskimäärin 49.4 % on ollut jalostustoimikunnan hyväksymistä yhdistelmästä. Prosentti on vaihdellut vuosittain 30.8 %:n ja 68.8 %:n välillä. Aloittelevat kasvattajat ovat usein kysyneet toimikunnalta urosehdotuksia nartulleen. Kokeneemmat kasvattajat toimivat itsenäisemmin, ja osa heistä ei käytä jalostustoimikunnan palveluja.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT

6.1 Visio

Bulldoggi tulee pysymään hyväluonteisena seurakoirana. Bulldoggia jalostetaan edelleen terveempään suuntaan ja bulldoggien geenipohja laajenee Suomessa.

6.2 Suomen Englanninbulldoggyhdistyksen tavoitteet

Suomen Englanninbulldoggyhdistyksen tavoitteena on henkisesti ja fyysisesti terve, terverakenteinen ja luonnollisesti lisääntymiskykyinen, rotumääritelmän mukainen, Euroopan neuvoston lemmikkieläinten jalostusta ja niille suoritettavia toimenpiteitä koskevien päätöslauselmien ja rotumääritelmän mukainen englanninbulldoggi.

Vaikka aivan viime aikoina bulldoggien rekisteröinnit Suomessa ovat nopeasti kasvaneet, ei rodun koko tule silti kasvamaan suureksi ja vuosittaiset penturekisteröinnit halutaankin pitää vakaina. Kanta tulee kuitenkin edelleenkin tarvitsemaan ulkomaantuontea pienen kokonsa vuoksi, ja siksi geenipohjaa laajentavat tuonnit ovat rodulle positiivinen asia. Tavoitteena on bulldoggikannan geenipohjan laajentaminen hallitusti mahdollisimman laajaksi.

Bulldoggin sairauksista vaikuttavat koiran elämään eniten hengitysongelmat, silmäluomien ongelmat, ihosairaudet ja allergiat. Myös rakenteelliset ongelmat haittaavat rodun hyvinvointia, sillä väärin rakentunut tai liian raskas koira ei pysty liikkumaan oikein ja terveesti. Kaikkien näiden ongelmien esiintymiseen voidaan vaikuttaa valinnalla, joten niiden vähentäminen tulee edelleen olemaan tavoitteena. Sairauksia ja muiden ongelmien esiintymistä seurataan ja tilastoidaan edelleen. Suomen bulldoggeissa esiintyvät sairaudet ja ongelmat esiintyvät yhtä yleisesti myös Ruotsin bulldoggeissa, kts [7]. Sairauksia ja synnytysvaikeuksia pyritään vähentämään matalan sisäsiitosasteen ja vanhempien sairaustietojen avulla.

Tavoitteena on pitää rodun siitosyhdistelmien keskimääräinen sisäsiitosaste alle 2.5 %:n kuudessa sukupolvessa. Urosten liiallista siitoskäyttöä pyritään rajoittamaan. Saman uroksen runsas käyttö johtaa rodun efektiivisen koon pienenemiseen ja keskimääräisen sisäsiitosasteen kasvuun. Rodun nykyisen koon huomioon ottaen uroksen elinikäinen pentumäärä tulisi olla alle 25, eli 4 - 7 pentuetta. Tähän rajaan tulisi suhtautua sitä vakavammin, mitä enemmän uroksen jälkeläisiä käytetään siitokseen.

Bulldoggin luonne sopii hyvin seurakoiralle, sillä se ei saa osoittaa ihmiselle vihamielisyyttä missään tilanteessa ja tavoitteena onkin edelleen käyttää bulldoggeja luonnetesteissä aika ajoin. Suomen Englanninbulldoggyhdistys järjestää bulldoggeille luonnetestejä. Kun testeistä saadaan tarpeeksi tietoa, voidaan sitä viedä bulldoggitietokantaan ja käyttää jalostustyössä taustatietona.

Bulldoggin suurin ongelma rotuna on sen synnytysvaikeudet. Niiden syistä ei ole tehty tarkkaa tutkimusta. Pentujen leveys lapojen kohdalla vaikeuttaa synnytystä, mutta usein on keisarinleikkauksen syyksi ilmoitettu myös polttojen lakkaaminen tai puuttuminen. Normaali synnytys ei ole mahdotonta, sillä noin joka viides pentue syntyy edelleen normaalisti (Ruotsissa vajaa kolmasosa, kts [7]). Tiineenä oleva narttu pitäisi pitää hyvässä kunnossa. Nartun tulisi saan tiineysaikaan riittävästi liikuntaa eikä se saisi olla liian lihava, jotta sillä olisi mahdollisuus pyrkiä synnyttämään normaalisti. Yhdistys yrittää vaikuttaa kasvattajiin jakamalla tietoa kasvattajapäivien kautta ja seuraamalla ja tilastoimalla synnytysongelmia. Tavoitteena on lisätä normaalisti syntyvien pentujen osuutta.

Suomen Englanninbulldoggyhdistys pyrkii toiminnassaan ohjaamaan bulldoggin kehittymistä uusitun rotumääritelmän (FCI 24.3.2004) suuntaan, jossa mm. hengitysvaikeudet ovat erittäin epätoivottavia, liioitellut nenäpoimut virheellisiä, ilmeisiä silmäongelmia ei saa olla ja koiran liikkeet ovat terveet.

6.3 Suomen Englanninbulldoggyhdistyksen strategia

Suomen Englanninbulldoggyhdistys seuraa aktiivisesti rodun kannan kehitystä Suomessa ja tiedottaa siitä jäsenistölleen. Englanninbulldoggikasvattajia ja rodun harrastajia valistetaan rodun terveysongelmista. Rodun ulkomuototuomarineuvottelut omaaville tuomareille järjestetään tarpeen mukaan tuomarineuvotteluja ja uusia tuomareita perehdytetään rotumääritelmän tulkintaohjeisiin.

Yhdistys jatkaa toimintaansa rodun hyväksi jalostustoimikunnan kautta, johon valittavat jäsenet sitoutuvat pitkäjänteiseen tietojen keräämiseen ja tietojen hyväksikäyttöön jalostustiedusteluja käsiteltäessä. Jalostustoimikunta huolehtii pääsääntöisesti jalostustarkastusten järjestämisestä.

Tietopohjan laajentamiseksi yhteistyötä muiden Pohjoismaiden bulldoggyhdistysten kanssa kehitetään.

Sairauksien vähentäminen

Ensisijaisena tarkoituksena ei ole rajata koirien käyttöä, vaan pyrkiä minimoimaan suurimman riskin sisältämät yhdistelmät. Kriteerinä käytetään yhdistyksen tietokannassa olevia sairaustietoja pentujen vanhemmista ja niiden sisaruksista ja aikaisemmista pentueista sekä kuuden esipolven jaksolla laskettua sisäsiitosastetta.

Geneettisen vaihtelun lisääminen

Geenipohjan säilyttämisen ja laajentamisen tavoitteeseen pyritään hyväksymällä siitokseen yhdistelmiä, joiden sisäsiitosaste on pieni, rajoittamalla suosituimpien urosten liikakäyttöä siitokseen sekä pyrkimällä vaikuttamaan kasvattajiin niin, että maahan tuodut koirat olisivat mahdollisimman paljon geenipohjaa laajentavia. Riittävä geneettinen vaihtelu on ehto rodun säilymiselle.

Jalostukseen käytettyjen urosten vuosittainen pentuemäärä ei saisi ylittää 10%:a kahden edellisen vuoden pentuesummasta.

Geenipohjan laajentamisen tulee olla hallittua siten, että bulldoggeja maahan tuovat henkilöt hankkivat mahdollisimman paljon tietoa tuomiensa koirien taustoista. Jos näin ei ole, voi maahantuonti olla myös riski.

Matalan sisäsiitosasteen käyttäminen

Matalaan keskimääräiseen sisäsiitosasteeseen pyritään käyttämällä yhdistelmiä, joiden sisäsiitosaste on pieni, ja korkeampia sisäsiitosasteita sisältävät yhdistelmät hyväksytään vain vahvasti perusteltuna. Rodun terveyden kannalta tämä on tärkeää, sillä silloin peittyvästi periytyvät sairaudet ja todennäköisesti myös synnytysvaikeudet vähenevät, vaikkakin ne luultavimmin johtuvat ennemminkin koiran rakenteesta.

Rotumääritelmän mukaisen bulldoggin säilyttäminen ja ylikorostuneiden piirteiden välttäminen

Suomen Englanninbulldoggyhdistys seuraa tiivistä sitä, miten suomalaiset ulkomuototuomarit arvostelevat englanninbulldoggeja. Tuomareille järjestetään tarpeen vaatiessa tuomarineuvotteluja ja heille tiedotetaan FCI:n uuden rotumääritelmän tulkintaohjeista. Yhdistys pyrkii vaikuttamaan siihen, etteivät tuomarit suosi englanninbulldoggeissa ylikorostuneita piirteitä. Ylikorostuneet piirteet altistavat monille terveysongelmille ja vaikeuttavat myös bulldogkien luonnollista lisääntymistä.

Tiedon hankkiminen ja jakaminen

Suomen Englanninbulldoggiyhdistys järjestää kasvattajapäiviä, joissa käsitellään bulldoggin lisääntymistä ja pyritään saamaan selvyyttä synnytysongelmien syistä ja niiden poistamisesta sekä huolehtii tavoiteohjelman ja tulkintaohjeiden päivittämisestä. Jalostustoimikunta tuottaa tietoa yhdistelmien sisäsiitosasteista ja sairauksista sekä käsittelee kasvattajien jalostustiedustelut ja ylläpitää bulldoggirekisteriä. Luettelo siitokseen käytetyistä koirista julkaistaan ja jaetaan jäsenistölle vuosittain yhdistyksen lehdessä. Siinä annetaan tietoa myös rodun sairauksista ja ongelmista sekä yhdistyksen tapahtumista. Yhdistyksen lehdessä julkaistaan säännöllisesti artikkeleita koirien terveysongelmista ja niiden ennalta ehkäisystä. Esimerkiksi lisääntymistieteellisten ongelmien ja hengitysongelmien syiden selvittämisessä käytetään hyödyksi alan asiantuntijoiden tietämystä.

Yhdistys tiedottaa aktiivisesti rodusta eri foorumeilla. Internet-tiedottamista lisätään. Kasvattajien ja tuomarien lisäksi tietoa jaetaan aktiivisesti myös kaikille bulldoggiharrastajille ja bulldoggin hankkimista harkitseville henkilöille. Bulldoggin hankkimista ulkomailta hankkiville korostetaan koiran taustatietojen merkitystä.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet

Taulukko 7: Yhteenvedoanalyysi bulldoggin jalostustoiminnasta

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - vanha rotu, pitkä historia - rodun erittäin hyvä luonne - rodun pieni kanta – yksilöt tunnetaan - jäsenistön mielenkiinto rotua ja sen kehittämistä kohtaan - yhdistyksen ja kasvattajien hyvät suhteet rodun kotimaahan ja muihin Pohjoismaihin 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - pienestä populaatiosta johtuvat rajoitukset - yhdistyksen pieni koko ja resurssit
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - tuontien helpottuminen EU:n laajentuessa - pentujen kysynnän lisäys - kannan geenipohjan laajeneminen - jalostaminen terveempään ja normaalisti lisääntymiskykyiseen bulldoggiin - kasvattajien asiantuntemuksen kehittäminen - Pohjoismainen yhteistyö 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> - osa kasvattajista ei ole sitoutunut jalostuksen tavoiteohjelmaan - ns. pentutehtailu ja hetken mielijohteeseen perustuva kasvatustyö - tuontien taustojen tuntemattomuus - oman bulldoggikannan huono tuntemus - tuontien halvempi hinta, jolloin toiminta Suomessa voi supistua - rodusta maailmalla liikkuva väärä tieto - kannan geenipohjan pieneneminen - mahdolliset EU:n asettamat kasvatusrajoitukset

6.5 Varautuminen ongelmiin

Taulukko 8: Varautuminen riskien toteutumiseen

Riski	Syy	Varautuminen	Välttäminen	Merkitys
Rodun EU:n laajuinen kasvatuskielto	Rodun terveys- ja lisääntymisongelmat	Oikean tiedon levittäminen eläinlääkäreille, viranomaisille, päättäjille, kasvattajille ja harrastajille.	<ul style="list-style-type: none"> - Näyttelytuomareiden koulutus: ylikorostuneiden piirteiden suosiminen lopetetaan näyttelyissä - Kasvattajat: jalostuskoirien valinta ja narttujen turhien leikkausten välttäminen 	Rodun kasvatustoiminta loppuu
Pentukysyntään ei pystytäkään vastaamaan	Itä-Euroopan vaurastuminen ja avautuvat rajat	Pentuvälityksen ja aikuisten koirien välityksen tehostaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kasvattajat: jatkuvuutta ja suunnitelmallisuutta toimintaan - Pennun ostajat: tietoa rodusta yleensä, tietoa tuntemattomiin tuontikoiriin sisältyvistä vaaroista 	Kasvatus korvautuu tehtailulla, nartut vain pentujen kasvualustoja ennen (sektio)synnytystä

Mikäli kasvatuskielto perusteltaisiin rodun kyvyttömyydellä lisääntyä normaalisti, se tulisi todennäköisesti koskemaan myös muita kuin tiettyjä lemmikkieläimiä, kuten osaa tuotantoeläinkannasta. Näin ollen kyseessä on paljon laajempi kysymys kuin pelkästään yksittäisen koirarodun asia, mutta joka tapauksessa uhka, johon on kaikkien rotua harrastavien syytä suhtautua vakavasti.

6.6 Toimintasuunnitelma jalostuksen tavoiteohjelman toteuttamiseksi

Taulukko 9: Bulldoggiyhdistyksen toimintasuunnitelma 2005 - 2010

Vuosi	Tiedottaminen jäsenistölle	Tietojen kerääminen	Korostuneiden piirteiden välttäminen	Terveysongelmat	Jalostustiedustelujen käsittely
2005	Lehtiartikkelit, internet, infotilaisuudet	Jalostustoimikunta jatkuvasti + Terveyskysely	Rotumääritelmän tulkintaohjeiden päivitys Tuomarineuvottelu	Kasvattajapäivät	Jalostustoimikunta jatkuvasti
2006	Lehtiartikkelit, internet, infotilaisuudet	Jalostustoimikunta jatkuvasti	Jalostustarkastus		Jalostustoimikunta jatkuvasti
2007	Lehtiartikkelit, internet, infotilaisuudet	Jalostustoimikunta jatkuvasti		Kasvattajapäivät	Jalostustoimikunta jatkuvasti
2008	Lehtiartikkelit, internet, infotilaisuudet	Jalostustoimikunta jatkuvasti + Terveyskysely	Jalostustarkastus		Jalostustoimikunta jatkuvasti
2009	Lehtiartikkelit, internet, infotilaisuudet	Jalostustoimikunta jatkuvasti		Kasvattajapäivät	Jalostustoimikunta jatkuvasti
2010	Lehtiartikkelit, internet, infotilaisuudet	Jalostustoimikunta jatkuvasti	Jalostustarkastus		Jalostustoimikunta jatkuvasti

Tavoiteohjelmaa seurataan hallituksen valvonnassa mahdollisuuksien mukaan. Jalostustoimikunta toteuttaa pääsääntöisesti jalostustarkastukset ja hallitus rotumääritelmän tulkintaohjeiden päivityksen, sekä kasvattajapäivien järjestelyt.

Tarkempi kuvaus Suomen Englanninbulldoggiyhdistyksen jalostustoimikunnan kokoonpanosta ja sen tehtävistä sekä jalostukseen käytettäville koirille asetettavista suosituksista on annettu seuraavissa alakohdissa.

6.6.1 Jalostustoimikunnan kokoonpano

Jalostustoimikuntaan kuuluu 4 jäsentä. Jalostustoimikunnan valitsee yhdistyksen vuosikokous kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja toimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan sekä jalostusneuvojan. Jalostustoimikuntaan voidaan valita henkilö, joka

- on Suomen Englanninbulldoggiyhdistyksen ja Suomen Kennelliiton jäsen
- omaa perusteellisen rodun tuntemuksen,
- tuntee hyvin Suomen englanninbulldoggikannan,
- omaa riittävät teoreettiset tiedot perinnöllisyydestä,
- on pitkäjänteinen, jäsenistön luottamusta nauttiva ja yhteistyökykyinen
- on toiminnassaan noudattanut tavoiteohjelmaa
- on allekirjoittanut SKL:n kasvattajasitoumuksen

6.6.2 Jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikunnan työhön sisältyvät mm.

- jalostusneuvojen ja –suositusten antaminen,

- jalostustoimintaan liittyvien tietojen kerääminen, tilastoiminen ja julkaiseminen lehdessä
- jalostustarkastuksien järjestäminen
- jalostusaiheisten tapahtumien järjestäminen yhteistyössä hallituksen ja/tai paikallisten kasvattajien ja harrastajien kanssa
- rodun kehityksen ja näyttelyarvostelujen seuraaminen
- ulkomuototuomareiden koulutustilaisuuksien järjestelyihin osallistuminen
- rodussa todettujen perinnöllisten sairauksien seuraaminen ja niistä jäsenistölle tiedottaminen
- astutuksiin, synnytyksiin sekä nartun ja pentujen hoitoon, rekisteröintiin ja pentujen luovutukseen liittyvissä asioissa neuvominen tarvittaessa

Jalostusneuvonta on puolueetonta ja siinä huomioidaan koko käytettävissä oleva koiramateriaali.

6.6.3 Määräys piilokiveksisyyden vastustamiseksi

Suomen Kennelliiton määräyksen mukaan piilokiveksisen uroksen jälkeläisiä ei rekisteröidä, eikä se saa osallistua näyttelyihin. Piilokiveksistä urosta ei saa käyttää jalostukseen.

6.6.4 Jalostuskoiralle asetettavat vaatimukset

Jalostukseen käytetään terveitä ja hyväkuntoisia koiria. Jalostustoiminnassa on pyrittävä välttämään yhteisten virheiden, sairauksien ja epätoivottavien taipumusten periyttämistä.

Nartun penikointiväli

Nartulla voi teettää pennut joka toisesta juoksusta, pentueiden väli ei saa olla alle 10 kuukautta. Luvan lyhyempään pentueväliin myöntää Suomen Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta Suomen Englanninbulldoggyhdistyksen jalostustoimikunnan ja Suomen Seurakoirayhdistyksen lausunnon perusteella. Myönnetyn luvan jälkeen pentueiden väli on normaali 10 kuukautta.

Kaiken kaikkiaan narttua suositellaan käytettäväksi korkeintaan kolmelle pentueelle. Nartun kunnosta ja pentueiden koosta riippuen sillä voidaan teettää vielä neljäs pentue, mutta vain poikkeustapauksessa. Mikäli nartulle on tehty keisarinleikkaus kaksi kertaa, ei narttua tule enää käyttää jalostukseen.

Jalostusmateriaali

Jalostukseen pyritään käyttämään parhainta saatavilla olevaa koiramateriaalia. Jalostusarvoa määriteltäessä kiinnitetään huomiota koiran oman laadun lisäksi myös sen jälkeläisten ja lähisukulaisten laatuun. Mahdolliset perinnölliset viat ja sairaudet, luonneominaisuudet, ulkomuodolliset seikat sekä jopa maan rotukanta kokonaisuudessaan tulisi ottaa huomioon yhdistelmiä suunniteltaessa.

Ikärajoitukset

Nartun tulee olla 18 kuukauden ikäinen ennen ensimmäistä synnytystä. Yli 6 - vuotiasta narttua ei tule käyttää jalostukseen, sillä tätä vanhemman bulldogginartun on kohtuuttoman vaikeaa toipua entiselleen synnytyksestä. Mainituista ikärajoista voidaan poiketa vain erittäin painavien syiden takia.

Matala sisäsiitosaste

Läheistä sisäsiitosta on vältettävä. Jalostukseen käytettävän yhdistelmän sisäsiitosasteen tulisi keskimäärin pysyä reilusti alle 6.25 %, mikä vastaa serkuksien sisäsiitosastetta. Sisäsiitosta tarkastettaessa se lasketaan kuuden esipolven perusteella, ja 6.25 %:n ylittäviltä ehdotuksilta vaaditaan erikoisperustelu.

6.6.5 Asiat joihin kiinnitetään huomiota

Perinnölliset sairaudet

Vakavaa perinnöllistä sairautta sairastavaa tai periyttävää koiraa ei pidä käyttää jalostukseen. Ihosairauksien ja allergioiden esiintymiseen on kiinnitettävä huomiota.

Ahtaat ja äänekkäät hengitystiet

Ahtaista hengitysteistä ja pitkistä ja pehmeistä kitalaeista pyritään eroon. FCI:n uudessa rotumääritelmässä hengitysongelmat ovat hylkäävä virhe. Hengitysvaikeuksista kärsiviä koiria ei tule käyttää jalostukseen.

Poimut ja pää

Liioiteltuja poimuja ja ylisuuria päitä on vältettävä. Vinot ja kierot alaleuat ovat virheitä, joita pyritään välttämään. FCI:n uudessa rotumääritelmässä ylisuuri nenäpoimu on virhe.

Silmäluomet

Perinnöllisten silmän luomen sairauksia kuten silmäluomen kiertymiä, ns. kirsikkasilmistä ja ylimääräisistä ripsistä on pyrittävä eroon, sillä ne ovat yleisiä.

Luusto ja häntä

Raajojen ja nivelten rakenteeseen ja kuntoon on kiinnitettävä huomiota. Ns. tiukan hännän esiintymistä on pyrittävä välttämään. Sisäänpäinkasvanut häntä on FCI:n uudessa rotumääritelmässä hylkäävä virhe.

Englanninbulldoggin rakenteen on oltava sellainen, että koira pystyy liikkumaan terveesti. Epäterveet liikkeet ovat FCI:n uudessa rotumääritelmässä virhe.

Lisääntyminen

Jalostuksessa tulisi pyrkiä siihen, että nartut pystyvät synnyttämään itse ja urokset astumaan nartun normaalisti.

Luonne

Kasvattajien tulee huolehtia siitä, että jalostukseen käytetään koiria, joilla on hyvä ja rodunomainen luonne. Selvästi aggressiivista koira ei tule käyttää jalostukseen.

6.6.6 Näyttelysuositukset

Ensimmäistä kertaa jalostukseen käytettävällä koiralla tulisi olla vähintään laatuarvostelun maininta "HYVÄ" virallisesta näyttelystä. Jos koira käytetään jalostukseen useammin kuin kerran, tulisi olla laatuarvostelun maininta "ERITTÄIN HYVÄ" vähintään nuortenluokassa kahdelta eri tuomarilta. Mikäli koiralla on perustellusti poikkeuksellista jalostusarvoa maan bulldoggikannan geenipohjan laajentamisen tai muun painavan syyn takia, sitä voidaan suositella käytettäväksi jalostukseen ilman laatuarvostelupalkintoakin. Olennaista on, että jalostukseen käytettävä koira on käynyt näyttelyissä arvosteltavana.

6.6.7 Koiran kauppa ja kasvattajan vastuu**Pentujen luovuttaminen**

Pennut luovutetaan uusille omistajille aikaisintaan 7 viikon, mielellään 8 - 9 viikon ikäisinä. Pennun kaupasta tai sijoituksesta tehdään kirjallinen sopimus, ja kasvattaja luovuttaa pennun omistajalle rekisteritodistuksen ja hoito-ohjeet. Kauppakirjaan merkitään kasvattajan tiedossa olevat mahdolliset terveydelliset riskit. Kasvattajaa suositellaan käyttämään Suomen Kennelliiton sopimuslomakkeita kaikissa sopimustapauksissa.

Jos pennussa ilmenee selviä perinnöllisiä vikoja tai sairauksia, tulee kasvattajan ilmoittaa niistä uroksen omistajalle ja jalostustoimikunnalle. Toimikunnalle tulisi ilmoittaa koiran kuolinsyy silloin, kun koira kuolee muuhun kuin onnettomuuteen tai korkean iän mukanaan tuomiin sairauksiin.

Uroksen omistajan vastuu

Uroksen omistajan tulee luovuttaa uroksensa astutukseen vain nartulle, joka täyttää tavoiteohjelman vaatimukset. Hänen on myös huolehdittava siitä, ettei uroksen vuosittainen pentuemäärä ylitä 10%:a kahden edellisen vuoden pentuesummasta. Tämä on viime vuosina tarkoittanut vain noin kahden nartun astumista vuotta kohti. Käytettyjen urosten pentuetiedot julkaistaan vuosittain yhdistyksen lehdessä.

Kasvattajan vastuu

Perusedellytyksenä kasvattajan sitoutumiseen vastuulliseen jalostustyöhön on se, että hän on allekirjoittanut Suomen Kennelliiton kasvattajasitoumuksen. Kasvattaja on yksin vastuussa tuottamistaan pennuista. Hänen tulee valita nartulle tavoiteohjelman vaatimukset täyttäviä uroksia. Kasvattajalta edellytetään, että hän palauttaa jalostustiedustelun vastauslomakkeen pentuetta koskevan osan täytettynä jalostustoimikunnalle.

7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Suomen Englanninbulldoggiyhdistys seuraa englanninbulldoggin jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista säännöllisesti. Jalostustoimikunta kerää jatkuvasti terveystietoa bulldoggikannasta, on yhteydessä kasvattajiin ja rodun harrastajiin niin koti- kuin ulkomaillakin ja seuraa aktiivisesti sitä miten rotu kehittyy Suomessa ja eri maissa. Yhdistyksen jalostusneuvojat auttavat ja neuvovat kasvattajia ja rodun harrastajia. Yhdistys saa tietoa rodun kehityksestä myös pentuvälityksen kautta.

Eri alojen asiantuntijoita, mm. Suomen Kennelliiton jalostustieteellisen toimikunnan jäseniä käytetään apuna tavoiteohjelman toteutumisen arvioinnissa ja uusien toimenpiteiden suunnittelemisessa.

Jalostustoimikunta raportoi vuosittain työstään Suomen Englanninbulldoggiyhdistyksen vuosikokouksessa, jossa julkistetaan yhdistyksen toimintakertomus. Yhdistyksen hallitus kirjaa vuosittaista toimintasuunnitelmaa laatiessaan jalostuksen tavoiteohjelman sisältämät asiat mukaan suunnitelmaan.

Jalostuksen tavoiteohjelmaan sisältyvien kyselyjen ja tilastojen tulokset julkaistaan yhdistyksen lehdessä. Tietoa julkaistaan myös yhdistyksen kotisivuilla internetissä.

Mikäli asiat niin vaativat, yhdistys voi milloin tahansa kokoontua sääntöjensä puitteissa ylimääräiseen yleiskokoukseen käsittelemään jalostuksen tavoiteohjelmaa tai muita rodun jalostukseen liittyviä asioita.

8. LÄHTEET

[1] Malcolm B. Willis, Practical Genetics for Dog Breeders, H. F. & G. Witherby Ltd, 1992, 239 s.

[2] Colonel Bailey C. Hanes, The New Complete BULLDOG, Fourth Edition, Howell Book House Inc., New York 1986, 287 s.

[3] Marjorie Barnard, The 20th Century Bulldog, Nimrod Press Ltd, 1988, 221 s.

[4] Chris Thomas, Bulldogs Today, Ringapress Books Ltd, 1995, 167 s.

[5] Euroopan neuvoston lemmikkieläinten jalostusta koskevat päätöslauselmat, hyväksytyt moninkeskisissä neuvotteluissa 10 maaliskuuta 1995.

[6] Birgitta Wikström, Koiran Sairaudet, Suomennettu painos (Tuula Syvänperä ja Päivi Kallioniemi), Tammi 1995, 227 s.

[7] Katarina Ferm, Populationsstudie av engelsk bulldog och förslag till avelsstrategi för rasen, Sveriges lantbruksuniversitet, Institut för husdjursgenetik, Examenarbete 233, 2002.

9. LIITTEET

- Englanninbulldoggin rotumääritelmä (FCI 24.3.2004)
- Jalostustiedustelulomake
- Jalostustiedustelun vastauslomake
- Jalostustarkastuslomake